

Aanvulling en verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1895.

(63. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Wij E M M A, Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk,

Bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot aanvulling en verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1895.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 20sten September 1894.

E M M A.

(63. 2.)

ONTWERP VAN WET.

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, ENZ.

WIJ E M M A, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1895;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

In hoofdstuk VIII der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1895 worden in de XVIde afdeeling, *Buitengewone uitgaven*, na artikel 97 gevoegd, onder een nieuw hoofd: „E. Aanschaffing van nieuwe draagbare vuurwapenen”, de navermelde artikelen, luidende:

„Artikel 97bis. Eerste termijn van aanschaffing of aanmaak van geweren van 6,5 m.M. met toebehooren en van de daarbij behoorende patronen, werktuigen, maten en gereedschappen, alsmede aanschaffing en aanmaak van verwisselstukken; kosten van keuring en bijzondere kosten op de aanschaffing valende”, f 2 097 800,00

„Artikel 97ter. Eerste termijn van aanschaffing van nieuwe patroontassen en geweerriemen”, 180 000,00

„Artikel 97quater. Eerste termijn van oprichting van eene patroonfabriek alsmede van werkplaatsen voor draagbare wapenen en voor ernstvuurwerken”, 150 000,00

Artikel 2.

Ten gevolge van artikel 1 dezer wet, wordt het totaal van de XVIde afdeeling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1895 thans gebracht op drie miljoen driehonderd een en zeventig duizend negenhonderd gulden (f 3 371 900,00) en het totaal van het meergemelde VIIIste hoofdstuk nader vastgesteld op vier en twintig miljoen vierhonderd tien duizend vierhonderd twee en zestig gulden (f 24 410 462,00).

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Oorlog,

(63. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het is van algemeene bekendheid dat, na den Fransch-Duitschen oorlog, zich op het gebied der handvuurwapenen allerwege het streven heeft geopenbaard, om de uitwerking dier wapenen zoo hoog mogelijk op te voeren.

Dat streven heeft enerzijds geleid tot het aanbrengen van eene repeteer-inrichting aan de draagbare vuurwapenen, anderzijds tot het verkleinen van het kaliber. Met het eerste werd beoogd de vuursnelheid in sommige, uit een tactisch oogpunt gewichtige, momenten zoo hoog mogelijk op te voeren. Aan de daaruit ontstane eischen is hier te lande in 1888 door het transformeeren van het bestaande BEAUMONT-geweer als overgangsmaatregel eenigermate te gemoet gekomen.

Door het verkleinen van het kaliber wenschte men aan tweeërlei eischen, beide tactisch van groot belang, te voldoen. In de eerste plaats moest de verkleining van het kaliber, gepaard met het gebruik van rookzwak buskruit, dienen om eene grootere aanvankelijke snelheid van het projectiel en daardoor eene meer gestrekte baan te verkrijgen. Die meer gestrekte baan biedt het gewichtige voordeel, dat in critieke oogenblikken, dat wil zeggen op de kortere afstanden waarop de strijd wordt gevoerd, verplaatsing der vizieren en nauwkeurig richten — handelingen, in die oogenblikken zelfs van zeer goed gedisciplineerde troepen bezwaarlijk te verwachten — kunnen achterwege blijven, terwijl de vermeerdering der bestreken ruimte op de grootere afstanden veroorlooft, met het geweervuur ook op die afstanden goede resultaten te verkrijgen.

In de tweede plaats moest men er op bedacht zijn, dat eene vermeerdering der vuursnelheid ook een grooter munitieverbruik ten gevolge heeft en het derhalve noodzakelijk is, den voorraad munitie te vermeerderen, om te voorkomen dat de troep, nog vóór het beslissende moment van den strijd, door munitiegebrek zijne gevechtskracht verliest.

Met het oog op het aanzienlijk gewicht der bestaande belasting van den infanterist viel echter aan eene vermeerdering van het aantal patronen niet te denken, wanneer niet te gelijker tijd het gewicht dier patronen verminderd werd, en ook hier kon — gelet op de ballistische eischen — alleen door verkleining van het kaliber, waardoor het projectiel lichter werd, hulp worden geboden.

Deze laatste factor komt ook bij de bewapening der cavalerie in aanmerking, waarbij uit den aard der zaak — wil men de belasting van het paard niet te groot maken — het gewicht der mede te voeren munitie beperkt is, en dus alleen bij gewichtsvermindering der patroon gelegenheid ontstaat den man eene voldoende hoeveelheid patronen mede te geven om het gevecht te voet met kracht te kunnen voeren.

Bij al deze voordeelen van het kleinere kaliber voegt zich nog het grootere indringingsvermogen der projectielen; een factor, welke in een toekomstigen oorlog een hoogst belangrijken invloed op de formatiën der troepen zal blijken te hebben.

In verband met het voorafgaande kan het geene bevreemding wekken, dat de groote voordeelen, aan het bezit van een vuurwapen van klein kaliber verbonden, er toe hebben geleid, dat bij alle legers van de verschillende Mogendheden zoodanige wapens zijn ingevoerd.

Ons leger maakt hierop tot nu toe nog eene uitzondering, o. a. een gevolg van de omstandigheid dat in 1888 omtrent de meest doeltreffende kaliber-afmeting nog geene beslissing was verkregen en het gebied der proefnemingen, betreffende dit punt en be-